

Oponentský posudek bakalářské práce

Josef Kubát, Příspěvek k poznání každodenního života domácnosti na Novém Městě pražském. Studna a jámka z Václavského náměstí čp. 837/II. Praha, 2021.

Tématem bakalářské práce Josefa Kubáta je zpracování dvou zahloubených objektů (studny a odpadní jámy) odkrytých během záchranného archeologického výzkumu na Václavském náměstí čp. 837/III v Praze v roce 1994, který proběhl pod vedením Václava Humla.

Práce je rozdělena do číslovaných kapitol, které rámuje **I. Úvod** a **VII. Závěr**. V **Úvodu** je formulován badatelský záměr práce ve formě tří základních tematických pilířů. Kapitola **II. Lokalita** se zabývá problematikou přírodního prostředí, historií archeologického výzkumu a historií vývoje dotčené parcely. Čtenář je seznámen s bezprostředním okolím zkoumaného místa. V kapitole **III. Archeologický výzkum** se autor vypořádává s poměrně nesystémovým rozdělením zkoumané plochy. Současně předkládá dataci vybraných nálezových situací, která vychází z primárního zpracování archeologického výzkumu jeho autorem. Největší prostor bakalářské práce je věnován **(IV.) Rozboru artefaktů a ekofaktů**, které pocházejí z analyzovaných objektů. Těžištěm této kapitoly je shrnutí publikovaných poznatků o chronologii pozdně středověkých až raně novověkých keramických nálezů, které v podstatě vycházejí ze tří studií (*Vařeka 2009; Blažková et al. 2016; Blažková – Žegklitz 2016*). Informativní prostor je věnován skleněným, kovovým, dřevěným a koženým nálezům. Autor měl k dispozici výsledky zpracování pylových vzorků (V. Jankovská) a druhový rozbor osteologického materiálu (J. Beneš). Analytickým těžištěm práce jsou kap. **V. Kritika a interpretace pramenů** a **VI. Odpad jako pramen poznání**. V nich se autor kriticky hodnotí keramický nálezový soubor. V interpretační rovině pracuje s výsledky pylové a osteologické analýzy. V **kap. VI.** se snaží zhodnotit vypovídací schopnosti odpadních objektů pro historické poznání. V kapitole **VII. Závěr** autor stručně zobecňuje dosažené poznatky a nastiňuje možnosti dalšího studia v rámci zkoumaného prostoru. Součástí bakalářské práce jsou **Přílohy**, které tvoří obrazový materiál (obr. 1–27), grafy (1–7) a tabulky (1–6). Konkrétně je to vybraná a autorem editovaná terénní dokumentace, vybraná fotodokumentace z archeologického výzkumu, kresebná dokumentace keramických a skleněných nálezů z obou analyzovaných objektů. Zvláštní pozornost si zaslouží autorem vytvořená 3D rekonstrukce studny a odpadní jámy (obr. 23). Grafy a tabulky jsou adekvátním podkladem pro textovou část. Použité **obrazové přílohy** vhodně doplňují text.

Cílem práce bylo vyhodnocení dvou zahloubených objektů (studna, odpadní jáma) ze záchranného archeologického výzkumu na Václavském náměstí čp. 837/III v Praze. Bakalářská práce měla na základě analýzy nálezového souboru přinést informace o časovém, případně i sociální fungování výše zmíněných objektů. Autor práce definoval tři základní pilíře – kritický rozbor nálezové zprávy z pera autora výzkumu (V. Huml), analýzu nálezového souboru a zhodnocení výsledků pylové analýzy. Tyto pilíře představují základní stavební kameny práce. Struktura práce a pořadí kapitol lze označit za vhodně zvolené. Nejprve je kriticky zhodnocena nálezová zpráva z archeologického výzkumu. Následuje vyhodnocení

nálezového souboru a představení výsledků pylových analýz. Závěrečné tři kapitoly jsou výsledkem předchozí analytické práce autora.

Jazyková úroveň práce je dobrá. Odborné termíny jsou vhodně užity. Z pravopisného hlediska lze práci hodnotit jako kvalitní. Výskyt pravopisných chyb, případně překlepů je marginální. Použitá literatura je ve všech případech relevantní. Některé novější studie z let 2016 až 2020, které by pro autora jistě mohly být prospěšné a inspirativní, využity nebyly. V rámci příloh je formou pérových kreseb prezentován keramický materiál, který je rozdělen na nálezy ze studny a z odpadní jámy. V rámci jednoho objektu jsou kresby řazeny podle čísel sáčků. Je škoda, že autor k řazení vyobrazení nálezů nevyužil rekonstrukce uložení nálezů v objektech podle obr. 23. Takové řazení by čtenáři usnadnilo chronologickou orientaci. Vzhledem k tomu, že se jedná o černobílé kresby keramických nálezů, není z kresby možné identifikovat keramickou třídu. Minimálně vybraným nálezům by prospěla fotografická dokumentace, ať již s ohledem na vícebarevnou glazuru nebo na barevnost střepu. U fotografií z terénního výzkumu by neměly chybět alespoň základní popisky.

Interpretační možnosti autora výraznou měrou ovlivnila kvalita primárních pramenů. Díky torzovitosti a nesystémovému zpracování terénní dokumentace byla vypovídací hodnota nálezového souboru výrazně snížena. Přesto se autor za pomoci počítačové modelace pokusil rekonstruovat stratigrafické uložení jednotlivých sáčků s keramickými nálezy v zahlučených objektech. Nejen terénní dokumentace, ale i vypovídací možnosti zvolených nálezových celků jsou velmi omezené. Autorem nastavené základní metodické postupy zpracování keramické složky nálezového souboru plně odpovídají současným přístupům. Střepový, stratigraficky neukotvený keramický materiál z podstaty věci neumožňuje zobecňující závěry. Naopak poměrně rozsáhlý soubor vyhodnocených pylových vzorků byl využit k nastínění rekonstrukce environmentálních poměrů v pozdně středověké až raně novověké dotčené části Prahy.

Autor prokázal, že dokáže kriticky vyhodnotit primární archeologickou dokumentaci a nálezový soubor. Dokáže se zorientovat v publikované literatuře, a tu následně vhodně využít pro vlastní bádání. Autor vyzdvihuje význam interdisciplinární spolupráce a již na úrovni bakalářské práce se snaží propojit informace z několika disciplín tak, aby získal maximální množství podkladů pro vytvoření co nejpravděpodobnějšího a nejkompaktnějšího obrazu minulosti. V závěrečných syntetických kapitolách prezentuje vlastní argumentačně podpořené závěry. Jediná výtku směřuje k obrazovým přílohám. S ohledem na raně novověké stáří většiny keramických nálezů by práci prospěla fotografická dokumentace aspoň vybraných keramických zlomků. Současně je škoda, že autor nevyužil vlastní 3D model zásypu obou objektů pro řazení keramických střepů v obrazové příloze.

Kvalita především výchozí terénní dokumentace a nálezový soubor jako takový autorovi neumožnily dosáhnout precizace chronologie nálezové situace. Je potřeba ocenit snahu autora o kritické a detailní vyhodnocení nálezové situace a snahu o hledání způsobu, jak potřebná data získat. Autor prokázal, že je schopen samostatně zpracovat, kriticky

vyhodnotit primární terénní dokumentaci, odpovídajícím způsobem zhodnotit keramický nálezový materiál. Ve snaze o komplexní analýzu nálezové situace zvolil interdisciplinární přístup, kdy výsledky přírodních oborů vhodně využil k vytvoření historické obrazu. V redukované formě navrhuji práci publikovat v odborném tisku. Práci **doporučuji k obhajobě, s hodnocením známkou 1 (výborně)**.

Literatura

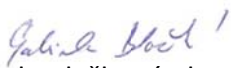
Blažková, G. – Žegklitz, J. 2016: Současný stav poznání raně novověké keramiky v Praze. *Archaeologica Pragensia – Supplementum 3*. Praha archeologická, 147–178.

Blažková, G. et al. 2016: Nálezy hmotné kultury z renesančních odpadních jímek z Pražského hradu. *Castrum Pragense 13*. Díl II. Praha.

Vařeka, P. 2009: Pohled do kuchyně a na jídelní stůl – výpověď keramických nálezů. In.

P. Juřina (ed.), *Náměstí Republiky: výzkum století*. Praha.

V Praze 26.1.2021

Mgr. Gabriela Blažková Ph.D.
Archeologický ústav AV ČR, Praha, v. v. i.